

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่สืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน วัฒนธรรมไทยในแต่ละท้องถิ่นมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง และยังมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตอยู่ตลอดเวลา และเนื่องจากสังคมไทยประกอบด้วยผู้คนหลายเชื้อชาติ ศาสนาทำให้วัฒนธรรมในแต่ละภาคแตกต่างกัน โดยวัฒนธรรมท้องถิ่นของภาคเหนือจะมีเอกลักษณ์ที่มีความโดดเด่นในด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน เช่น ประเพณีตานก๋วยสลาก การกินขันโตก พิธีสืบชะตาเมือง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสาน จะเป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรมเก่าแก่มีประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เช่น การประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีผีตาโขน ประเพณีแห่พระสาขางิ้วและหมอลำ วัฒนธรรมภาคกลาง เนื่องจากอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา จึงมีชีวิตผูกพันอยู่กับการเกษตร มีวัฒนธรรมที่สำคัญคือ ประเพณีทำขวัญข้าว การลงแขกเกี่ยวข้าวและลำตัด วัฒนธรรมภาคใต้ ประชากรมีความแตกต่างทางศาสนาเป็นกลุ่ม ๆ มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมประเพณี วัฒนธรรมที่สำคัญคือ ประเพณีการชักพระ หนึ่งตะลุง และ รำโนราห์

ตลาดน้ำ 4 ภาค พัทยาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางศิลปะและวัฒนธรรมของไทย ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม ที่จำลองวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยที่เรียบง่าย เรียนรู้วิถีพอเพียงดั้งเดิมที่ผูกพันกับสายน้ำตั้งแต่อดีตกาลสืบทอดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน รวมไปถึงการเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ของทั้ง 4 ภาคในประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) และ ภาคกลาง

ตลาดน้ำ 4 ภาค (พัทยา) มีนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ จะได้พบทัศนียภาพที่สวยงาม มีเรือพายชมทัศนียภาพ 2 ผังของแม่น้ำ สามารถสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในการค้าขายทางน้ำ ในที่ตลาดน้ำ 4 ภาค มีร้านค้าเรือนไทยทำด้วยไม้สักทั้งหลัง ซึ่งมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละภาค จุดเด่นของเรือนไม้สักของแต่ละภาคในประเทศไทยจะสังเกตจาก หน้าจั่วที่มี ลักษณะแตกต่างกันเช่น เรือนภาคเหนือ มีเอกลักษณ์พิเศษคือ กาแล่ไม้แกะสลัก อย่างงดงาม มีจำนวน 43 เรือนภาคกลางจะตกแต่งบนยอดจั่วที่เรียกว่า "ปั้นลม" มีจำนวนรวม 31 หลัง ต่อมาคือ เรือนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือ (ภาคอีสาน) ยอดของจั่วจะเป็นรูปรัศมีสีของพระอาทิตย์เรืองรอง เรียกว่า "ยอดธง" ประกอบด้วยเรือน 22 หลัง เรือนสุดท้ายคือ เรือนของภาคใต้ มียอดจั่วที่

เรียกว่า ปีกผีเสื้อ ประกอบด้วยเรือนจำนวน 15 หลัง มีซุ้มเพื่องฟ้า ซึ่งจะมีการแสดงของแต่ละภาครวมอยู่ด้วย

นอกจากนี้ ตลาด น้ำ 4 ภาค (พัทยา) ยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางศิลปะและวัฒนธรรมของไทยเรียนรู้วิถีชีวิตพอเพียงที่สัมผัสได้ รวมถึงเป็นจุดศูนย์รวมของวัฒนธรรมความเป็นอยู่ให้ครอบคลุมในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นชีวิตความเป็นอยู่ การค้า การแสดง การกิน รวมทั้งงานทางด้านหัตถกรรมต่าง ๆ ที่สามารถบอกเล่าเรื่องราว ความเป็นมา ความเจริญรุ่งเรือง และภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่สมควรได้รับการดูแล และคุณค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่นานเท่านาน โครงการตลาดน้ำ 4 ภาค (พัทยา) เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงสุดในภาคตะวันออกแห่งเดียวที่จะคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตคนไทยที่ยึดแนวแล้วเดินตามรอยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับเมืองพัทยา รวมไปถึงสร้างทัศนคติความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

สำหรับสินค้าทั้ง 4 ภาค ก็จะแตกต่างกันออกไปตามวิถีชีวิตของแต่ละภาค โดยทางภาคอีสาน โดดเด่นในกลุ่มสินค้าผ้าไหมหมัดหมี่ ผ้าไหมแพรวา เทียนหอม หมอนอิง ภาคเหนือ จะเป็นสินค้างานไม้แกะสลัก เครื่องเงิน ผ้าพื้นเมืองลวดลายงดงามวิจิตร ผ้าไหม และร่มกระดาด, ภาคใต้สินค้าเครื่องชื้อได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวผ้าบาติก เรือไม้จำลอง และภาคสุดท้ายสำหรับภาคกลาง ได้แก่ เฟอร์นิเจอร์หวาย กระเป๋าสาน เครื่องประดับ

ตารางที่ 1-1 สถิติการท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวพัทยา

ปี พ.ศ.	นักท่องเที่ยว/รายได้	
	นักท่องเที่ยว	รายได้ (ล้านบาท)
2551	5,634,088	26,967.81
2552	6,680,658	59,347.61
2553	2,020,821	27,698.04
(ม.ค.-มิ.ย.)		

จากข้อมูลสถิติการท่องเที่ยวทั้งจากคนไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในเมืองพัทยา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมและมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศไทย ตลาดน้ำสี่ภาคเป็นอีกแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกหนึ่งของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ ที่จะได้รับรู้เป็นอีกแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกหนึ่งของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ ที่จะได้รับรู้

วัฒนธรรมของชาวไทยทุก ๆ ภาค ที่ได้รวมไว้ในทีเดียว จึงทำให้ผู้ศึกษาต้องการการศึกษาถึง
 ภาพลักษณ์ และการรับรู้วัฒนธรรมของไทย โดยการศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวที่เป็น
 ชาวต่างชาติเท่านั้น

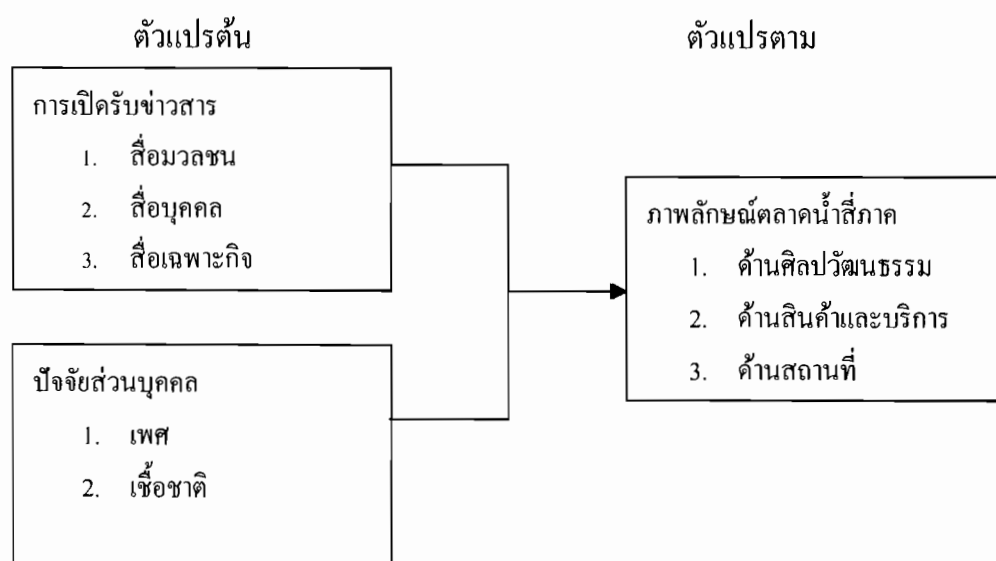
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของตลาดน้ำสี่ภาคของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาเที่ยวที่ตลาด
 น้ำสี่ภาค
2. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับตลาดน้ำสี่ภาคของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวที่
 ตลาดน้ำสี่ภาค
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อตลาดน้ำต่อ
 ภาพลักษณ์ตลาดน้ำสี่ภาค

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดทิศทางและ
 แผนการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวตลาดน้ำสี่ภาค
 ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถเป็นแนวทางให้แก่บุคคล องค์กร หรือหน่วยงานที่สนใจ
 ศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตลาดน้ำสี่ภาค

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1-1 ภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีเพศต่างกันมองภาพลักษณ์การท่องเที่ยวตลาดน้ำสีภาคต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีเชื้อชาติต่างกันมองภาพลักษณ์การท่องเที่ยวตลาดน้ำสีภาคต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวต่างชาติเปิดรับสื่อต่างกันมีผลต่อภาพลักษณ์ตลาดน้ำต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำสีภาค ศึกษาในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวตลาดน้ำ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจที่นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีความรู้สึกนึกคิดต่อการท่องเที่ยวตลาดน้ำสีภาค ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านสินค้าและบริการ ด้านการจัดตกแต่งสถานที่ ด้านศิลปวัฒนธรรม

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวตลาดน้ำสีภาค หมายถึง การได้รับข่าวสารจากเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวตลาดน้ำสีภาค โดยผ่านสื่อต่าง ๆ คือ สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่สายการบิน เจ้าหน้าที่บริษัททัวร์ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อน ญาติ คู่สมรส สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต กิจกรรม พิเศษ ประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ

ทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวตลาดน้ำสี หมายถึง การแสดงถึงความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ ความสนใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวตลาดน้ำสีภาคของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ หมายถึง นักท่องเที่ยว บุคคลที่เดินทางจากท้องถิ่นเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของตนไปยังท้องถิ่นอื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ